

Guia jurídica contra les violències sexuals

SOBRE LA GUIA

Aquesta guia és una caixa d'eines i un mapa de recursos per a aquelles persones que han patit una agressió sexual i per a aquelles que s'enfronten a un procés judicial com a perjudicades per aquestes violències.

Hi trobaràs informació bàsica sobre com i quan es pot interposar una denúncia, les fases del procés judicial, els drets bàsics com a denunciant i les autocures que poden servir-te abans, durant i després del procediment judicial.

Escaneja el codi QR per accedir a la versió digital de la guia.

Guia jurídica contra les violències sexuals

El contingut d'aquesta guia s'ha elaborat a partir de les consultes jurídiques de dones que han viscut violència sexual, les seves experiències, els seus dubtes i preguntes.

Aquesta guia és fruit també de la seva força i valentia.

Continguts i edició:
AADAS, Nahxeli Beas

Disseny i maquetació:
Nahxeli Beas,
Maria Pons Renom

Il·lustracions:
María Romero García

Revisió de continguts:
L'Entrellat sccL

Coordinació:
Montse García Biosca,
Cap de Polítiques d'Igualtat
Ajuntament de Tarragona.

Tarragona,
juliol 2021

Índex

1. Què són les violències
sexuals?

p.6

2. Com puc posar una
denúncia?

p.12

3. Les proves
p.20

4. El procés judicial i
les seves fases
p.26

5. Les mesures de
protecció judicial
p.40

6. Ajudes, despeses judicials
i indemnitzacions
p.44

7. Advocades/ats
p.48

8. Altres professionals:
Pèrites/pèrits, forenses,
EATP, procuradores/ors
p.54

9. Cures, autocures i
preguntes freqüents
p.58

10. Glossari
p.68

11. Llista de recursos
p.76

Epíleg

Què són les violències sexuals?

1

1.1 —
Com ha pogut
passar-me a mi?
p. 8

1.2 —
I ara què faig?
p. 10

La Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista defineix les violències sexuals com:

«Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.»

Les violències sexuals són actes **contra la llibertat sexual** de les dones, adolescents i nenes. Expressen unes relacions desiguals i injustes entre homes i dones i, a més, actuen reforçant aquesta desigualtat i injustícia.

Com la resta de violències masclistes, són eines patriarcals de domini, abús i poder que pretenen mantenir les identitats de gènere no hegemòniques (com ara les dones, els infants i les persones LGTBIQ) en una posició de subalternitat en relació amb els homes.

Des d'aquest punt de partida, les violències sexuals no són una expressió violenta de la sexualitat, sinó una expressió sexualitzada de les violències masclistes (tot i que també poden ser l'expressió de violències que sorgeixen d'altres eixos d'opressió, com el racisme o el capacitisme).

A més, com que són violències estructurals i sistèmiques, no només afecten de forma individual les persones que les reben, sinó que constitueixen una part intrínseca de l'experiència quotidiana d'aquells cossos que en poden ser objecte.

Les violències sexuals s'expressen de manera quotidiana i contínua, de forma directa, indirecta i simbòlica, però només algunes són perseguibles des del punt de vista penal.

1.1 Com ha pogut passar-me a mi?

Les violències sexuals no tenen res a veure amb trobar-se en el lloc equivocat en el moment equivocat.

Són violències que formen part de l'estructura social patriarcal en què vivim i les rebem per una raó de gènere, és a dir, pel fet de ser dones (tot i que de vegades també poden respondre a altres eixos d'opressió, com ara el racisme, el capacitisme o l'heteronormativitat).

Saber que la violència que hem viscut no té cap relació amb el que vam fer o el que podríem haver fet serveix per:

- Treure's la culpa com a supervivent a la violència sexual: *«per què el vaig deixar entrar?, per què no vaig fer cas a la intuïció que em deia que alguna cosa no rutllava?, per què no me'n vaig anar abans a casa?»* són alguns dels pensaments que ens poden fer mal després d'haver patit una agressió.
- Assenyalar les causes reals de les violències, que tenen a veure amb les relacions de poder que existeixen entre homes i dones, els estereotips de gènere i la sexualitat com a territori de dominació.

Res

del que hagis fet o deixat de fer et converteix en culpable de l'agressió.

Les violències sexuals són responsabilitat únicament dels agressors i de les estructures socials que les permeten i les perpetuen.

Des d'una perspectiva feminista LES VIOLÈNCIES SEXUALS

- **Constitueixen un exercici de poder i control sobre l'altra persona** tot remarcant qui mana, ja que la sexualitat també és un espai en què es construeixen la dominació i la subordinació.
- **Han estat i continuen sent una de les armes del patriarcat per marcar la bretxa de poder entre els gèneres i els cossos.** Determinen qui exerceix o pot exercir violència i quins cossos en reben o poden rebre'n.
- **Condicionen les dones a tenir un rol social subaltern.** Reforcen les relacions de poder jeràrquiques i injustes. Exerceixen un dany individual i col·lectiu contra la nostra llibertat.
- **Amenacen i castiguen el comportament no submís.** Se'ns diu que la nit no és nostra, que l'espai que ens pertoca és el domèstic, que si prenem la iniciativa o som actives en la seducció ens exposem a cert riscos i que no és segur anar soles sense la protecció d'un home.

Per tant, **la resposta a les violències:**

- ha de ser també **integral i col·lectiva**,
- ha de **qüestionar els estereotips i rols de gènere** tradicionals,
- ha de **parar atenció a la prevenció i a l'acompanyament** de les supervivents,
- ha de **responsabilitzar aquells que exerceixen la violència** i mai aquelles que la pateixen.

1.2 I ara què faig?

Les violències masclistes, i en concret les sexuals, tenen com a objectiu i conseqüència arrabassar poder, de decisió i de governança, a les persones que les pateixen.

De manera que una resposta possible per contrarestar aquest efecte i reparar els danys que produeixen és, justament, fer el contrari: **recuperar l'agència i l'empoderament.**

Per això és important que connectis amb les teves necessitats (què em va bé?), i les validis (vegeu l'apartat 9, cures i autocures). **Totes són vàlides.**

També són vàlides totes les emocions que poden aflorar després de patir una agressió sexual, com ara la tristor, la ràbia, la sensació d'impotència, l'apatia, etc.

És a dir, no hi ha una manera adequada de reaccionar emocionalment davant la violència rebuda: mai no estem massa trasbalsades o massa poc afectades, els processos de recuperació d'aquest tipus de violència són llargs i no són lineals, per tant, passem per fases molt diferents. L'absència de símptomes evidents o reconeixibles de l'abús o l'agressió no implica que no hagi generat cap mena d'efecte negatiu.

Un cop situades les autocures al centre, es poden dur a terme un seguit de passos pràctics:

- Anar al centre mèdic de referència.
- Conservar les proves que puguin ser útils en un possible procés judicial (vegeu l'apartat 3, les proves).
- Escollir les persones que vols que t'acompanyin en els diversos tràmits.
- Buscar assessorament en una entitat especialitzada (vegeu l'apartat 11, llista de recursos).
- Pensar si vols interposar una denúncia.

Com puc posar una denúncia?

2

2.1 –
Com puc posar una denúncia?
p. 14

2.2 –
I si tinc dubtes sobre si denunciar-ho o no?
p. 16

2.3 –
Què passa si trigo a posar la denúncia o si ja fa temps de l'agressió?
p. 18

Si has patit algun dels tipus de violència sexual que estan recollits al Codi Penal, pots dirigir-te a la policia o als tribunals per denunciar els fets.

En l'àmbit estatal no hi ha cap servei especialitzat en violència sexual que reculli denúncies, per tant, hauràs de presentar-la a les instàncies habituals.

Aquesta denúncia inicial és importantíssima i determinarà una bona part del procediment judicial.

«La violació és greu i deixa empremtes, però les podem travessar. No som les qui mai més podran aixecar el cap perquè han estat violades. L'objectiu de la violació sexual és aniquilar-nos, prendre'ns el poder, fer que vivim humiliades tota la vida, que vivim d'amagat o cridant molt, però sense transformar res.»

— Amanda Fulchirone, 2019

2.1 On poso la denúncia?

Pots dirigir-te a la policia o als tribunals per denunciar els fets. En tots dos casos és important saber que:

A la comissaria de policia	Al jutjat de guàrdia
Un agent redactarà els fets que li expliquis.	Podràs redactar tu mateixa la denúncia.
<ul style="list-style-type: none"> • Insisteix en que el redactat reflecteixi el que has volgut dir. • No passa res si cal modificar-lo, corregir-lo o repassar-lo els cops que facin falta.	<ul style="list-style-type: none"> • Pots redactar-la alla mateix o bé escriure-la en un espai on puguis estar tranquil·la i portar-la al jutjat un cop redactada. • També pots presentar una querella, que és una denúncia més formal i inclou la qualificació jurídica (a quins delictes en concret podrien correspondre els fets). La querella la redacta una advocada/at.

En el redactat

- Mira de fer un relat dels fets **tan detallat i ordenat com sigui possible**.
- **Esmenta les possibles proves** que poden sustentar-los.
- **No et pressionis**, és un moment complex en què podem estar nerviosa i confosa. La memòria fragmentada és una conseqüència habitual davant les vivències traumàtiques: no et culpabilitzis si no ho recordes tot o si tens records borrosos.
- Pots **demanar a una advocada/at que t'ajudi a redactar-la**.

En presentar la denúncia

Tens dret a:

- **Obtenir-ne una còpia** degudament certificada.
- **Rebre** assistència lingüística gratuïta **i traducció escrita de la còpia de la denúncia presentada** si no parles o no entens cap de les llengües oficials del lloc en què es presenta la denúncia.

Durant la tramitació de la denúncia

- Pots **demanar que sigui una dona** la professional que t'atengui.²
- **És important que vagis acompanyada d'algú de confiança.**
- Si desitges que t'acompanyi una advocada/at tens dret tant a buscar-ne una de privada com a demanar que te'n designin una d'ofici (vegeu l'apartat 7).
  - ▶ Si et diuen que trigarà molt a venir o que no en necessites, recorda: tot i que és cert que no és obligatori comptar amb una advocada/at, ets tu qui decideix si en necessites o no, i tens dret a exigir que se't prengui declaració en presència seva.

2.2 I si tinc dubtes sobre si denunciar-ho o no?

Interposar una denúncia implica que s'activi un procediment penal, que en la majoria de casos serà llarg i implicarà energia i conseqüències emocionals per a qui denuncia; **per tant, és important que puguis prendre la decisió des de tu mateixa, sense cap mena de pressions.**

De vegades els dubtes sobre si interposar la denúncia provenen de no sentir-te preparada per afrontar i sostenir el procés judicial, de pensar que no disposes de proves suficients per denunciar, de la manca de confiança en la resposta del sistema judicial, del fet de sentir culpa o vergonya a causa de la violència rebuda, de la por a la reacció de l'agressor o de l'entorn, de no voler que se sàpiga el que ha passat, del fet que l'agressor sigui una persona propera i, fins i tot, estimada, cosa que pot generar sentiments contradictoris, i un llarg etcètera.

D'altra banda, la necessitat de no deixar que quedin impunes les violències ni que els passi el mateix a altres dones; d'obtenir un reconeixement públic dels fets, una restitució del mal que t'han fet; d'aconseguir que l'agressor hagi d'assumir les conseqüències dels seus actes, són un impuls per denunciar.

La decisió que prenguis sobre si interposar o no una denúncia i quan i com fer-ho, ha de respectar la teva seguretat, els teus temps i les teves necessitats.

Cal afegir que sí que hi ha l'obligació social, política i institucional de facilitar la denúncia i de garantir que el procés judicial que se'n derivi no generi més dolor a les persones que denuncien aquestes violències, per tal de superar la infradenúncia, la victimització secundària i les violències institucionals.

---

² (Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell del 25 d'octubre del 2012.)

Pot ser que malgrat que la denúncia no sigui viable per raons jurídiques —perquè el delictes ha prescrit o perquè no hi ha elements per reconèixer l'agressor—, sí que tingui sentit interposar-la, perquè és important per a la supervivent.

2.3 Què passa si trigo a posar la denúncia o si ja fa temps de l'agressió?

Insistim que és important que cadascú es prengui el temps que necessiti per interposar la denúncia. Ara bé, el transcurs del temps entre els fets i la denúncia pot influir en la seva viabilitat.

Cada cop són més les jutgesses i jutges i altres operadors jurídics que entenen els processos emocionals i la complexitat que acompanyen les violències sexuals, en aspectes tan bàsics com les dificultats amb què s'enfronten les supervivents a l'hora de decidir-se a denunciar. Malgrat tot, en molts processos encara persisteixen les insistent preguntes de «per què no ho va denunciar abans?».

Per això, tant en la denúncia inicial com en la declaració davant de la jutgessa o jutge, pots exposar els motius que expliquen el moment en què decideixes denunciar-ho: perquè és quan t'hi has vist amb cor, perquè és quan has rebut suport per fer-ho, etc. Hi ha un temps màxim per denunciar els fets, que és el que marca la prescripció dels delictes (vegeu l'apartat 10, glossari). Un cop transcorregut aquest límit de temps, la denúncia s'arxivarà perquè el delictes haurà prescrit i ja no podrà ser perseguit (vegeu l'apartat 10, glossari).

Si després dels fets vas al centre mèdic de referència i expliques que has patit una agressió sexual, des d'allà posaran el comunicat mèdic en coneixement del jutjat, que el conservarà durant cinc anys per si es decidís denunciar amb posterioritat.

Si necessites sentir-te recolzada per interposar una denúncia, pots adreçar-te a una de les associacions i grups de dones que trobaràs a la llista de recursos.

Com a víctima d'un delictes tens dret a accedir a:

- **Els serveis de suport a les víctimes** sense necessitat de denúncia prèvia.
- **Totes les mesures de protecció establertes per la Llei de protecció integral contra la violència de gènere** sense necessitat de denúncia prèvia, en cas que l'agressor sigui o hagi estat parella teva; així com a les establertes per catàleg a la Llei de l'estatut de la víctima i la Llei 5/2008.

Les proves

3

3.1 –
Quines proves
són vàlides en
el procediment?
p. 22

Què faig si no tinc proves?

Aquest sol ser un dels dubtes que sorgeixen a l'hora de denunciar.

Els delictes contra la llibertat sexual sovint es produeixen en espais d'intimitat fora de la vista de testimonis: són els espais que aprofiten els agressors perquè els fan sentir més impunes. Tanmateix hi ha proves importants que et poden servir en un procediment judicial.

Important:

Conserva-ho tot.

**No et canvïis de roba ni et rentis,
ni tan sols les mans o les dents.**

Si l'agressió ha succeït a casa teva, no toquis ni netegis la zona on ha tingut lloc. I si ja ho has fet (una reacció molt lògica), no te'n sentis culpable.

3.1 Quines proves són vàlides en el procediment?

Pots dirigir-te a la policia o als tribunals per denunciar els fets. Facis el que facis, hi ha aspectes que cal tenir en compte.

I si és la meva paraula contra la seva?

El més habitual en els processos judicials per violències sexuals és que els denunciats o bé neguin els fets o bé afirmen que es van produir relacions sexuals, però que van ser consentides.

Com ja hem dit, aquests delictes es cometen aprofitant els espais d'intimitat, de manera que no hi sol haver altres testimonis directes. Per això, les jutgesses i jutges han determinat que el testimoni de la «víctima» pot ser una prova de càrrec, és a dir, amb capacitat de donar lloc a una sentència condemnatòria.

El meu testimoni pot ser suficient perquè el denunciat sigui declarat culpable?

En principi sí, però cal que compleixi els requisits següents.

Continuïtat: la teva descripció dels fets ha de ser la mateixa a la denúncia, a la declaració davant la jutgessa o jutge i al judici, sense contradiccions entre si.

Versemlança: els fets relatats han de tenir aparença de realitat, sense elements que a la vista d'una jutgessa o jutge puguin resultar inversemblants o absurds. A més, cal que estiguin reforçats per proves perifèriques (com les que enumerarem més endavant) sempre que sigui possible.

Sense motiu ocult: no ha d'existir una raó oculta que hagi motivat la interposició de la denúncia, com podria ser una venjança, una baralla, la intenció de justificar una infidelitat (un altre gran estereotip respecte a les violències sexuals).

El teu testimoni

La teva paraula té valor suficient com a prova de càrrec, és a dir, perquè hi hagi una condemna, sempre que mantinguis la mateixa versió dels fets, no caiguis en contradiccions o no es demostrï que actues per ressentiment o amb ànims de venjança..

Altres proves

Sempre que tinguin relació amb els fets, hi ha altres elements que també serveixen com a proves.

- **Els vestigis biològics o genètics:** si et dirigeixes al centre mèdic de referència després de l'agressió, el personal mèdic, a banda de fer-te les proves necessàries per determinar el teu estat de salut i de documentar les lesions en cas que n'hi hagi, també durà a terme proves que determinaran si hi ha restes biològiques de l'agressor.

Pel que fa a les restes biològiques o genètiques a la roba o al lloc dels fets, la policia serà l'encarregada de recollir i analitzar les mostres.

- **La submissió química** (vegeu l'apartat 10, glossari): si sospites que t'han drogat cal que ho facis saber al personal sanitari que t'ha atès, que podrà sol·licitar anàlisis de sang, orina o cabells per esbrinar si hi queden vestigis de cap droga. Tanmateix, hi ha drogues el rastre de les quals desapareix poques hores després d'ingerir-les.

- **Els testimonis:** són les persones que poden haver vist els fets o aquelles que potser no han presenciats el que ha ocorregut, però t'han vist immediatament després i, per tant, podrien declarar com estaves en aquell moment, si l'agressor va sortir després que tu, etc.
- **El material digital:** els materials digitals com ara missatges de WhatsApp, Instagram, Facebook o els correus electrònics poden ser proves determinants en un procés judicial per delictes contra la llibertat sexual. Ara bé, no serveixen les captures de pantalla o els continguts reenviats si no poden ser comprovats pel jutjat. Per tant, sempre que es pugui, és important guardar els continguts originals i portar-los al jutjat per tal que els acarin. També hi ha empreses de certificació de materials digitals que poden servir per validar les proves digitals de què disposes.
- **Qualsevol prova que documenti l'agressió o com t'ha impactat:** la realització de proves sobre MTS posteriors a l'agressió, canvis de domicili, cessament d'estudis o d'activitats, etc. Aquest tipus de proves poden ser molt útils. .
- **La documentació referent a l'acompanyament terapèutic:** tant si és privat com si és a càrrec d'una entitat especialitzada o dels serveis públics de salut. És important aportar els certificats o informes on es reculli que segueixes un tractament arran dels fets i quins símptomes presents.

**Per a més informació
sobre llocs on et pots adreçar i recursos per
informar-te i obtenir suport al llarg del procés,
consulta la llista de recursos (apartat 11).**

Tant si has denunciat,
com si encara no saps si ho faràs,
conservació de la prova.

- **Si has patit una agressió sexual, conserva-ho tot:** si encara hi ets a temps, no et rentis (ni tan sols les mans o les dents), ni rentis la roba ni el lloc dels fets.
- **Conserva la resta de les proves:**
  - **no esborris cap fitxer digital** fins que hagin estat acarats pel jutjat;
  - **guarda els contactes dels possibles testimonis**, encara que siguin de referència;
  - **recopila documentació que pugui ajudar a situar** les circumstàncies de l'agressió;
  - si saps de l'existència de **càmares de seguretat al lloc dels fets o a prop** es poden demanar aquestes gravacions a través del jutjat.

El procés judicial i les seves fases

4

◆ Esquema del procés judicial
p. 28

4.1 –
Fase 1: la instrucció
p. 30

4.2 –
Fase 2: el judici oral
p. 31

◆ Sala de vistes
tipus
p. 32

4.3 –
Fase 3: els recursos
p. 37

4.4 –
Fase 4: l'execució
p. 37

4.5 –
Els teus drets
durant el procés
judicial
p. 38

Farem una breu explicació de com és el procés judicial. Els procediments solen ser més complexos i hi intervenen moltes variables, però sí que hi ha un petit esquema bàsic que et pot ajudar a entendre com funciona i en quina fase es troba.

El procediment judicial comença amb una denúncia (vegeu l'apartat 2, com puc posar una denúncia) i tant si l'has posada a comissaria com si ho has fet als jutjats, es posarà a disposició d'una jutgessa o jutge que serà qui instruirà el cas (o bé de la fiscal, si el delicte ha estat comès per un menor).

Esquema del procés judicial

Fase 1: la instrucció

Investigació:
Proves
Declaracions, informes i exàmens,
registres digitals i altres documents

- Escrit d'acusació i de defensa

Fase 2: el judici oral

- Pràctica de la prova:
  - testifical,
  - pericial,
  - documental.
- Informe de les parts
- Dret a l'última paraula

Fase 3: els recursos*

* Per formalitzar un recurs és necessària la presència d'una advocada/at.

Fase 4: l'execució

Compliment de la condemna
Pena de presó, pagament d'una multa,
indemnització

La teva denúncia

La teva declaració

Arxiu

Si falten indicis de delictes o autor, la jutgessa o jutge arxivarà la denúncia.

Resolució definitiva:

el procés no es pot reobrir.

Resolució provisional:

el procés es pot reobrir.

Judici

Enjudiciament dels fets investigats en la instrucció.

Sentència

Sentència condemnatòria:

s'obre el procés d'execució.

Sentència absolutòria:

es tanca el procés sense càrrecs per al denunciat.

Recurs

Fi del procés

4.1 Fase 1: la instrucció

La instrucció és la primera part del procediment. És **la fase d'investigació** en què es presenten les diferents proves.

Investigació

Inici:

La jutgessa o jutge acordarà la pràctica de les proves.

Proves testificals (declaracions)

La jutgessa o jutge prendrà les següents declaracions:

- declaració del denunciat;
- la teva declaració;
- declaracions de testimonis (si n'hi hagués).

Proves documentals

- Informes i exàmens:

- Informes mèdics (si n'hi ha). Seran revisats per la/el forense.
- Examen de l'EATP (vegeu l'apartat 8, altres professionals). Només si alguna de les parts (la teva advocada/at o el jutjat) ho sol·licita.

- Registres digitals i altres documents:

- Descàrrega de missatges digitals (missatges de WhatsApp, etc.), i altres proves en format digital (si n'hi hagués).
- Altres proves (vegeu l'apartat 3, les proves).

Resolució:

es determinarà si hi ha indicis suficients que el delicte hagi existit i autor identificable per tal de continuar el procés.

Aquesta fase pot durar entre sis i divuit mesos segons la complexitat, però sol allargar-se encara més. En finalitzar, les parts presentaran l'escrit d'acusació (la Fiscalia i la teva advocada/at en cas que en tingueu) i l'escrit de defensa (advocada/at del denunciat).

Escrit d'acusació i de defensa

L'escrit d'acusació i de defensa, conté les proves que es demana que es practiquin al judici. El dia del judici només es podran aportar noves proves si es justifica degudament que no s'havien pogut presentar ni durant la investigació ni a l'escrit d'acusació o de defensa.

-Escrit d'acusació:

redactat per la Fiscalia. Si tens advocada/at també en redactarà un.

-Escrit de defensa:

redactat per la defensa del denunciat.

Tots dos contenen:

- El relat dels fets:

la versió de cada part sobre el que ha succeït.

- La petició:

s'hi sol·licita la pena de presó o altres mesures (vegeu l'apartat 8, les mesures de protecció judicial) i s'especifica si es demana o no indemnització.

- Les proves

s'hi detalla quines proves hauran de practicar-se el dia del judici.

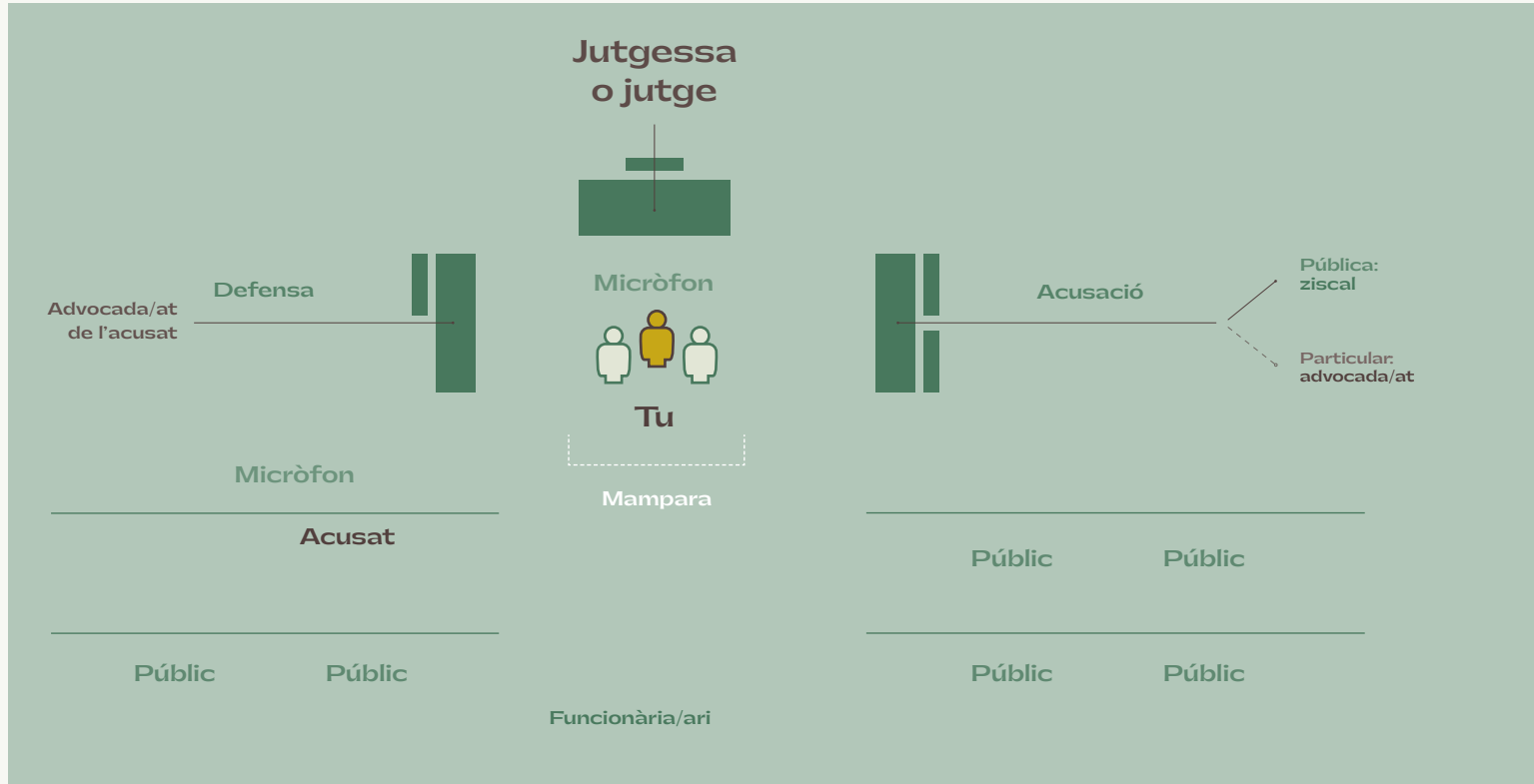
4.2 Fase 2: el judici oral

Aquesta fase es durà a terme **amb un jutjat diferent del que ha fet la instrucció.**²

A la part frontal de la sala on se celebrarà el judici hi haurà una tarima on seuran la jutgessa o jutge (si és en un jutjat penal) o jutgesses i jutges (n'hi haurà tres, si el judici se celebra a l'Audiència Provincial). A un costat se situarà l'acusació (fiscal i la teva advocada/at, si en tens) i a l'altre, l'advocada/at de la defensa.

Sala de vistes tipus

Testimonis

Sala d'espera

Sala d'espera a disposició de la denunciant.

Pèrites/pèrits

Persones fora de la sala que hi accediran únicament quan se les cridi.

Testimonis

Descripció:
Es practiquen les declaracions i s'exposen les altres proves.

Resolució:
la jutgessa o jutge declara: «Vist per a sentència».

Pràctica de la prova:

Confirmació de les proves davant de la jutgessa o jutge:

- proves presentades en la instrucció;
- proves posteriors.

Declaracions

L'ordre de les declaracions sol ser:

- 1) acusat,
- 2) denunciant,
- 3) testimonis,
- 4) pèrites/pèrits.

Aquesta declaració se sotmet a contradicció, és a dir, a preguntes de:

- l'acusació i la defensa;
- la jutgessa o jutge.

Proves documentals

En cas que n'hi hagi, aquí entren els informes, les descàrregues de proves informàtiques, etc.

La Fiscalia, l'advocada/cat de l'acusació en nom de l'agredida i l'advocada/cat de la defensa (les parts), confirmaran les peticions dels seus escrits d'acusació i defensa i faran un al·legat final.

Informe final de les parts

Al·legat en què es valoren les proves i s'extreuen les conclusions i peticions —sovint la defensa demana l'absolució i l'acusació, condemna.

Ordre de presentació:

- acusacions (Fiscalia i la teva advocada/at);
- part defensora.

Dret a l'última paraula

Al final de tot, l'acusat té dret a l'última paraula si vol dir res al tribunal.

Mesures

Per a l'acte del judici és fonamental saber que:

- **Pots entrar a declarar i després sortir.** No cal que hi siguis durant l'acte del judici sencer, de fet, sol ser el més recomanable.
- **Pots estar acompanyada** de la persona de confiança que tria o també d'una psicòloga de l'Oficina d'Atenció a la Víctima. (vegeu l'apartat 9, cures i autocures).
- **Pots demanar a l'Oficina d'Atenció a la Víctima diverses mesures que t'evitin el contacte visual amb l'acusat:**
  - entrada i sortida de la sala per un lloc diferenciat;
  - instal·lació d'una mampara o paravent que et protegeixi del contacte visual;
  - declaració per un circuit de vídeo tancat des d'una altra sala dels jutjats o de l'Audiència o, fins i tot, per videoconferència.
- **Pots demanar que se celebri el judici sense presència de públic.**

Aquestes mesures les pots demanar tu o la teva advocada/at directament al jutjat o bé a través de l'Oficina d'Atenció a la Víctima.

Qui finalment decidirà si es concedeixen serà la jutgessa o jutge.

Al llarg del judici

- **La majoria de preguntes que et faran seran relatives a les declaracions que vas fer**
  - a la denúncia inicial,
  - durant la instrucció, al jutjat.
- **Hauràs de tornar a relatar els fets.**
- **La jutgessa o jutge valorarà.**
  - si hi ha contradiccions;
  - la versemblança dels fets relatats;
  - que no hi hagi cap raó oculta que hagi motivat la interposició de la denúncia.

³ Si l'agressor és menor la instrucció la du a terme el fiscal de menors.

Tot i que és un moment imponent:

- Mira de recordar que **el resultat del judici no depèn només de tu**, per tant, **fes-ho tan bé com puguis i intenta no sentir-te pressionada**.
- Si et poses nerviosa, **no dubtis a demanar que et repeteixin la pregunta**.
- Procura tenir preparat un **esquema mental sobre com van ser els fets** per recordar-lo si en algun moment et quedes en blanc o et perds.

Les preguntes sobre la teva vida privada no estan permeses,

tot i que la jutgessa o jutge les pot admetre si considera que una determinada pregunta pot tenir per objectiu contrastar la credibilitat de la teva declaració.

- La teva advocada/at hauria de protestar si es formulen aquest tipus de preguntes.
- Si no vas acompanyada d'una advocada/at, **no dubtis a preguntar a la jutgessa o jutge si estàs obligada a respondre una certa pregunta**.

Sentència

La sentència no la sabràs aquell dia, el jutjat o tribunal sol trigar unes setmanes o, fins i tot, mesos a redactar-la.

Notificació de la sentència

La sentència te la notificarà el jutjat o la teva advocada/at.

Tipus de sentència:

- **Absolutòria:**
es tanca el procés sense càrrecs per al denunciat.

Resolució:
la jutgessa o jutge dictarà sentència.

- **Condemnatòria:**

la condemna consistirà en una pena de presó o multa, en funció del delicte, a més del pagament de la indemnització, les costes processals i les penes accessòries com ara l'allunyament o la prohibició de comunicació. Quan es tracti de condemnats que han comès el delicte en el seu àmbit professional, com ara sanitaris o docents, també podran ser condemnats a la inhabilitació professional.

En cas que hi hagi diversos delictes, l'acusat pot ser absolt per alguns i condemnat per altres.

4.3 Fase 3: els recursos

Les parts poden recórrer la sentència —tant si és absolutòria com condemnatòria— davant l'òrgan superior, el qual confirmarà la sentència o estimarà el recurs i la modificarà.

4.4 Fase 4: l'execució

Si es confirma la sentència condemnatòria, s'obre la fase d'execució, en què una jutgessa o jutge supervisa que el condemnat compleixi el que s'imposa en la sentència.

Si ho desitges, a través de l'**Oficina d'Atenció a la Víctima** pots estar al corrent de si es produeixen canvis en el compliment de la condemna (permisos penitenciaris, tercer grau, etc.).

També tens dret a informar-te sobre l'estat del pagament de la indemnització.

4.5 Els teus drets en el procés judicial

Tens dret a rebre un tracte digne,
lliure d'actituds de menyspreu,
culpabilitzadores o infantilitzadores.

- **Dret a entendre i ser entesa:** qualsevol comunicació hauria de dur-se a terme de la forma més comprensible possible, amb un llenguatge clar i senzill
- **Dret a ser informada des del primer contacte amb les autoritats:** fins i tot abans de presentar cap denúncia tens dret a rebre informació sobre:
  - les mesures d'assistència i de suport;
  - el dret a denunciar i el procediment adequat per fer-ho;
  - els mitjans necessaris per obtenir assistència i defensa jurídica gratuïta;
  - la possibilitat d'obtenir mesures de protecció (vegeu el capítol 5, les mesures de protecció judicial);
  - les dades de contacte de l'autoritat encarregada de la tramitació del procediment i els canals per comunicar-s'hi.
- **Dret a tenir una còpia de la denúncia,** certificada i, si escau, traduïda.

- **Dret a facilitar elements de prova** a les autoritats.
- **Dret a rebre informació sobre el procediment penal:** la data, hora i lloc del judici, el contingut de l'escrit d'acusació i de les diverses resolucions que vagin dictant les jutgesses i jutges durant el procediment, com ara la resolució per mitjà de la qual s'acordés no iniciar el procediment penal o la sentència que posés fi al procediment, etc. Cal fer una sol·licitud.
- **Dret a participar en el procés penal:** aquesta participació es fa molt més efectiva si estàs personada amb una advocada/at (vegeu l'apartat 7, advocades/ats).
- **Dret a la traducció i la interpretació:** es pot disposar gratuïtament dels serveis d'una intèrpret si és necessari, així com de la traducció de tota la informació rellevant del procediment.
- **Dret al suport** del Servei d'Atenció a la Víctima.
- **Dret a altres mesures de protecció:** com la de celebració del judici sense públic o l'evitació del contacte visual amb l'agressor.
- **Dret a participar en l'execució de la pena:** es poden recórrer determinades resolucions que afectin el compliment de la pena, com ara, els beneficis penitenciaris, la llibertat condicional, els permisos de sortida, la classificació en tercer grau, etc.

Les mesures de protecció judicial

5

5.1 –
Les mesures de
protecció judicial
p. 42

A més de la presó provisional del denunciat —és a dir, l'ingrés a la presó abans del judici com a mesura preventiva per, entre altres raons, protegir la víctima— hi ha altres mesures restrictives de drets que la jutgessa o jutge pot imposar per tal de vetllar per la protecció de la dona. Aquestes mesures es poden sol·licitar a la policia o al jutjat.

«La restauració de la bretxa entre la persona traumatitzada i la comunitat depèn, en primer terme, del reconeixement públic del fet traumàtic, i després, de la realització d'algun tipus d'acció comunitària. Un cop es reconeix públicament que una persona ha estat ferida, la comunitat ha d'actuar per assignar responsabilitat pel mal causat i reparar la ferida. Aquestes dues respostes, reconeixement i restitució, són necessàries per reconstruir el sentit d'ordre i justícia de la supervivent.»

—Judith Herman, 2015.

5.1 Les mesures de protecció judicial

Tipus de mesures restrictives

Prohibicions per a l'inculpat o condemnat

- **Residir o presentar-se a un indret determinat**, barri, municipi, província o qualsevol altra entitat local o comunitat autònoma.
- **Aproximar-se a la víctima, familiars** o altres persones que determini la jutgessa o jutge o el tribunal.
- **Comunicar-se, per qualsevol mitjà**, ja sigui per via informàtica, telemàtica, escrita, verbal o visual amb la víctima, familiars o les altres persones que determini la jutgessa o jutge o el tribunal.

Altres privacions de drets per a l'inculpat o condemnat

- **Inhabilitació,**
- **Suspensió de feina o càrrec públic,**
- **Privació de la pàtria potestat.**

Formes d'imposició de les mesures

Mesures cautelars

S'apliquen abans del judici, quan s'interposa la denúncia o durant la fase d'instrucció. Per tal que s'acordin aquest tipus de mesures, caldrà acreditar que hi ha indicis de comissió d'un delictes i un risc per a la persona que l'ha patit.

Penes accessòries

A banda de la pena de presó, a la sentència condemnatòria es pot imposar alguna d'aquestes mesures amb una duració de fins a deu anys.

Si el denunciat o condemnat **incompleix alguna de les prohibicions** dictades per la jutgessa o jutge, incorrerà en un **trencament de mesura** o de condemna, que suposaran **la comissió d'un nou delictes**.

Ajudes, despeses judicials i indemnitzacions

6

6.1 –

Mecanismes de suport econòmic:

- La responsabilitat civil associada al delictes

- Les costes del procediment
- Ajudes a víctimes de violència sexual

p. 52

Els delictes contra la llibertat sexual i els procediments judicials tenen un cost per a la víctima molt difícil de quantificar econòmicament. Malgrat que hi ha mecanismes para rescabalar una petita part dels perjudicis, malauradament no són gaires els casos en què la víctima rep una indemnització o ajuda digna.

Els mecanismes que és important conèixer són:

- La responsabilitat civil associada al delictes
- Les costes del procediment
- Les ajudes a les víctimes de violència sexual

6.1 Mecanismes de suport econòmic

1) La responsabilitat civil associada al delictes

Què és?

És el **pagament** a la víctima **pels danys i perjudicis patits a causa del delictes**. És un import que el condemnat haurà d'anar dipositant al jutjat, el qual l'ingressarà al teu compte.

Quan es dona?

Quan hi ha una sentència condemnatòria, que inclou la pena que s'imposa a l'acusat així com la responsabilitat civil.

Documentació necessària

Per tal de quantificar la responsabilitat civil és important que aportis justificants de tractaments psicològics, baixes laborals o **qualsevol documentació que faci referència als perjudicis ocasionats pel delictes**.

2) Les costes del procediment

Què són?

Són **les despeses** que la denunciant ha tingut en advocades/ats i procuradores/ors.

Quan es dona?

A la sentència condemnatòria s'especificarà si cal que l'acusat pagui les costes.

3) Ajudes

Hi ha una única llei d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual. A la pràctica no funciona, atès que es tracta d'un tràmit difícil i els casos en què és aplicable estan molt restringits.

- **L'ajuda no és compatible amb la responsabilitat civil** contemplada a la sentència judicial que hem esmentat.
- La llei contempla la concessió d'una **ajuda provisional** si la víctima acredita que es troba en situació de precarietat o si el culpable ha estat declarat insolvent.
- **L'import** només cobrirà **les despeses del tractament** terapèutic —escollit lliurement— fins una determinada quantitat.
- **El termini** per sol·licitar-la serà d'un any des de la comissió del delictes, tot i que aquest termini se suspèn mentre està actiu el procés judicial.
- L'ajuda **es destina a persones residents a l'Estat espanyol** o amb nacionalitat espanyola, europea o de qualsevol altre estat que reconegui ajudes anàlogues a les persones amb nacionalitat espanyola al seu territori.

Advocades/ats

7

7.1 –
És obligatori tenir
una advocada/at?
p. 50

7.2 –
Com l'escullo?
p. 51

Com a víctima denunciant d'un delictes no és obligatori que disposis d'advocada/at, ni per iniciar el procés penal ni per formar-ne part.

Sol ser recomanable estar acompanyada d'una bona professional. En tot cas, però, és decisió de cadascú.

7.1 És obligatori tenir una advocada/at?

Si decideixes...

NO tenir-ne	<ul style="list-style-type: none"> • En tot el procediment penal (vegeu l'apartat 4, el procés judicial i les seves fases), actuaràs com a testimoni víctima. • Només hi podràs participar per declarar davant la jutgessa o jutge d'instrucció. • L'acusació contra el denunciat la durà a terme l'acusació pública, és a dir, La Fiscalia.
Tenir-ne	<ul style="list-style-type: none"> • A més de perjudicada denunciant seràs acusació particular: per tant, podràs donar impuls al procediment, intervenir a través de la lletrada/at en tot el que succeeixi als jutjats: tindràs la possibilitat de fer preguntes als testimonis i a l'investigat, de proposar proves, de recórrer qualsevol decisió de la jutgessa o jutge contrària als teus interessos i d'estar al corrent de tot el que decideixis.

7.2 Com l'escullo?

Lamentablement, si no disposes de recursos econòmics no podràs triar l'advocada/at que vulguis, sinó que hauràs de demanar que te n'assignin una que estigui inscrita al torn d'ofici, sense que puguis decidir qui serà.

Que sigui del torn d'ofici i pagada per l'estat, no implica que no calgui exigir-li tanta atenció o diligència com a una advocada/at a qui es pagui directament.

On la demano? En teoria qualsevol instància policial i judicial ha de facilitar-te la sol·licitud d'advocada/at, però pot ser que et derivin al Servei d'Orientació Jurídica o al Col·legi d'Advocats de Tarragona.

I si no m'agrada?

Si l'advocada/at que et designen no actua de forma professional o si tens una clara incompatibilitat, es pot demanar un canvi. Ara bé, no n'hi haurà prou d'al·legar que no t'agrada, sinó que caldrà acreditar molt bé la necessitat del canvi.

Si optes per canviar a una advocada/at particular caldrà que abonis els honoraris de totes les actuacions que hagi dut a terme l'advocada/at d'ofici fins llavors.

La Llei 5/2008, en l'última reforma, estableix que per a les perjudicades per violències sexuals el reconeixement del dret a la justícia gratuïta (no haver de pagar l'advocada/at d'ofici) serà automàtic. Tanmateix, ara per ara no s'està implantant, de manera que hauràs de sol·licitar al Col·legi d'Advocats o al Servei d'Orientació Jurídica que se't reconegui aquest dret.

Les víctimes menors i les que han rebut violències dins d'una relació de parella o ex parella sempre tenen dret a la justícia gratuïta i a la designa d'advocada/at d'ofici.

Advocada/at particular

Si disposes de mitjans per pagar una professional de la teva elecció busca algú que:

- **Et transmeti confiança** i sentis que t'hi entendràs.
- Sigui **penalista** i preferiblement **especialista en violències sexuals**.
- **Tingui una mirada integral, és a dir**, no només **jurídica** sinó que també compregui el procés **de recuperació emocional** que acompanya i travessa els aspectes jurídics en aquest tipus de violències.
- **S'ajusti a les teves possibilitats econòmiques** (hi ha professionals amb tarifes molt diferents).

Pots canviar a una altra advocada/at particular o sol·licitar-ne una d'ofici si varia la teva situació econòmica.

Tant si tens advocada/at d'ofici com particular

Ha de:

- **Escoltar-te i donar-te suport.**
- **Defensar els teus interessos i drets** al llarg del procediment.
- **Informar-te** en la mesura del possible del que succeeix durant el procediment judicial (sempre que sigui això el que desitges).
- Sol·licitar al jutjat les **mesures de protecció judicial** que siguin necessàries.

No ha de:

- Qüestionar **en cap cas la veracitat** del teu relat dels fets. Tampoc no ha de jutjar-te pel que ha passat ni ha de culpar-te'n.
- **Valorar negativament les teves declaracions:** no són un examen.
- **Tractar-te amb condescendència o superioritat:** el respecte mutu és la base d'una bona relació entre professional i clienta.
- **Decidir per sobre teu:** tot i que sigui professional del dret i t'aconselli sobre els aspectes jurídics o sobre les diverses opcions que tens, les decisions les has de poder prendre tu.

Recorda:

Procura explicar-li quines necessitats i expectatives tens en relació amb el procediment, quines mesures vols que sol·liciti (vegeu l'apartat 5, les mesures de protecció judicial), quan i com esperes que te'n mantingui al corrent. Així podrà orientar d'una manera o una altra les seves intervencions en el procediment.

En quin moment busco advocada/at?

Des que decideixis que vols tenir-ne, tot i que des d'un punt de vista jurídic, **convé fer-ho com abans millor**.

Ara bé, per sol·licitar advocada/at d'ofici, a la pràctica, cal esperar fins que hi hagi un número de diligències judicials, és a dir, fins que la denúncia hagi estat assignada al jutjat que portarà la instrucció (vegeu l'apartat 4, el procés judicial i les seves fases).

Si no disposes d'advocada/at i arxiven el cas, et notificaran que tens dret a recórrer-ho i a designar una advocada/at perquè ho faci.

Si has decidit anar sense advocada/at i canvies de parer, en podràs designar una fins que s'obri la fase intermèdia i calgui formular l'escrit d'acusació (vegeu l'apartat 4, el procés judicial i les seves fases).

I si no en conec cap?

En pots demanar una d'ofici o bé preguntar a les entitats especialitzades.

Altres professionals: pèrites/pèrits, forenses, EATP, procuradores/ors

8

8.1 –
Procuradores/ors
p. 56

8.2 –
Metge forense
p. 56

8.3 –
EATP
p. 56

8.4 –
Altres peritatges
p. 56

Hi ha altres professionals que intervenen en el procés judicial,

totes i tots tenen l'obligació de **tractar-te de manera respectuosa.**

8.1 Procuradores/ors

Per personar-te en el procediment com a acusació particular, a més d'advocada/at et caldrà una procuradora/or. Et representa formalment al procediment i a la pràctica fa el traspàs de la informació entre l'advocada/at i el jutjat (fa circular els escrits entre la teva advocada/at i el jutjat). Si demanes advocada/at d'ofici t'assignaran també una procuradora/or d'ofici.

8.2 Metge forense

Si després de l'agressió vas a un centre mèdic, convé que cridin la metge forense per tal que elabori un informe.

També pot intervenir més endavant per realitzar una avaluació dels informes mèdics anteriors. En aquest cas no t'examinarà, només revisarà la documentació mèdica prèvia, a partir de la qual prepararà el seu propi informe que haurà de ratificar al judici.

Hi ha informes clínics i forenses que inclouen un resum succint dels fets, en la mesura del possible comprova que sigui veraç: no té la validesa d'una declaració realitzada amb totes les garanties, però de vegades la informació d'aquest document es pot fer servir durant el procediment.

8.3 Equip d'Assessorament Tècnic Penal (EATP)

És un equip pluridisciplinari de psicòlogues/òlegs i treballadores/ors socials que elaboren informes a través d'entrevistes.

Aquests informes se centren a avaluar els perjudicis psicològics i les seqüeles patides arran de l'agressió (per exemple, determinen si hi ha una relació causal entre els fets i algun símptoma) i la credibilitat del teu relat (per exemple, valoren si pateixes o no una alteració psíquica).

No intervenen sempre i, si ho fan, és només a sol·licitud de la jutgessa o jutge, tot i que les parts també ho poden demanar.

Solen intervenir sobretot quan la perjudicada és menor d'edat.

Participar en una d'aquestes entrevistes de vegades resulta desagradable, potser et va bé alguna de les cures i autocures de l'apartat 9.

El personal de l'EATP està obligat a informar-te dels objectius de la seva intervenció i dels límits de la informació obtinguda, que només ha de ser la imprescindible i ha de ser el màxim respectuosa amb la teva intimitat.

8.4 Altres peritatges

Les pèrites/pèrits són persones titulades i expertes en una matèria determinada.

Els seus informes poden ser aportats als procediments per qualsevol de les parts (acusació i defensa) per tal de reforçar la seva pretensió.

Per exemple, es pot aportar el peritatge d'una psicòloga que faci un informe sobre els danys psicològics causats per l'agressió.

Aquest informe tindrà el caràcter de prova pericial i haurà de ser ratificat (confirmat) a l'acte del judici per la professional.

Cures, autocures i preguntes freqüents

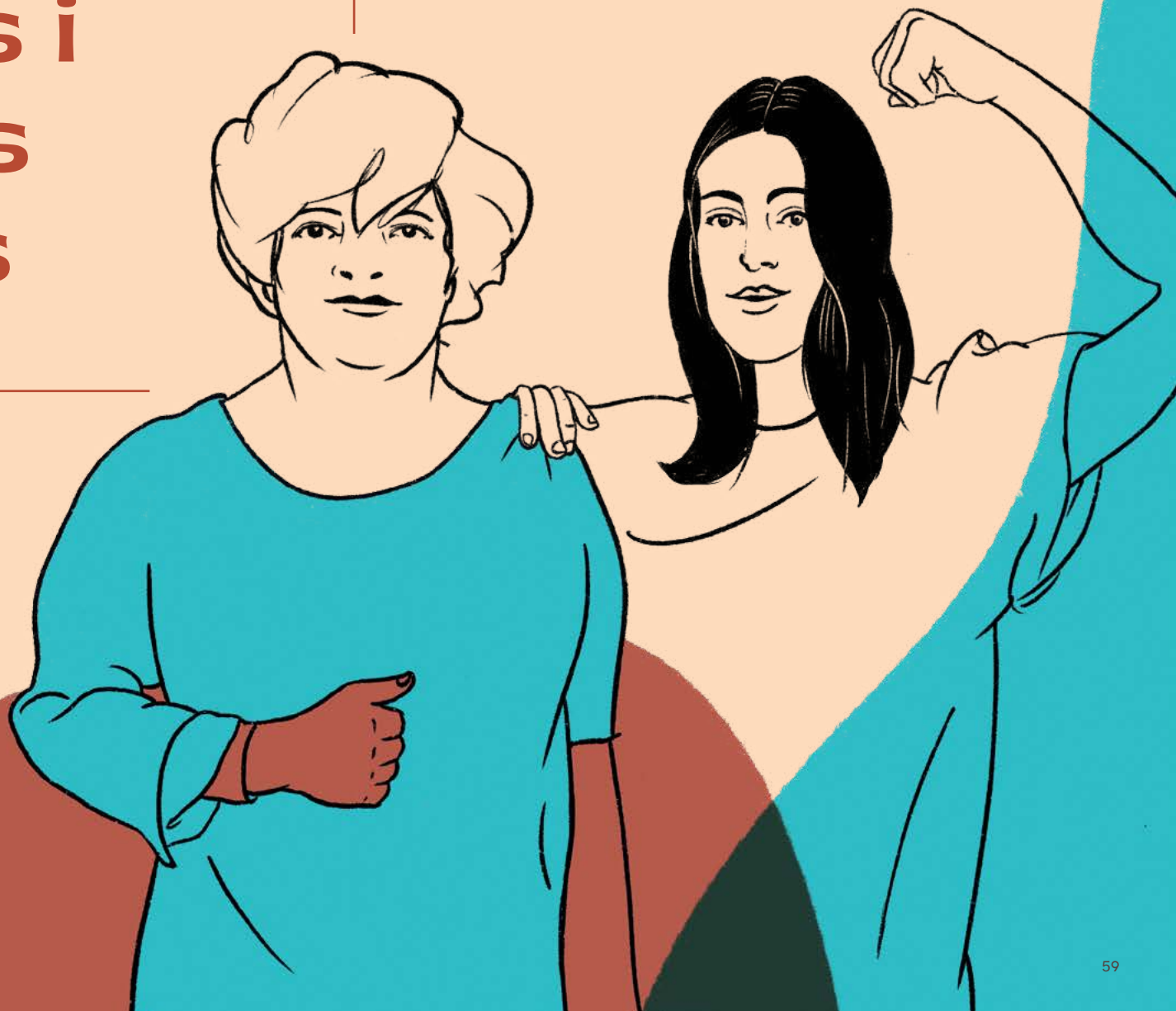
Per contrarestar els efectes negatius a la salut física, mental i relacional que provoquen les violències sexuals, és essencial atorgar un espai important a les cures i autocures.

9

9.1 —
Cures i
autocures
p. 60

9.3 —
Preguntes
freqüents
p. 64

9.2 —
Cures i autocures
en el procés
judicial
p. 62

9.1 Cures i autocures

És important
que identifiquis què necessites.

Les necessitats varien molt en funció de cada persona, però és fonamental que **validis les teves**.

Identifica les teves necessitats

Per identificar les teves necessitats i límits, dona't un temps abans o després de cada decisió o pas i analitza com et prova. Si veus que et fa sentir reforçada, segura, cuidada, tranquil·la o empoderada significa que cal seguir en aquesta direcció, de vegades, fins i tot per damunt de les recomanacions de professionals o altres persones que aconsellen des de la seva pròpia experiència, situació o valors.

Dins d'aquestes **necesidades** necessitats és important observar:

- quins són **els teus temps** (per exemple per decidir quan estàs preparada per interposar una denúncia), i
- **qui vols que t'acompanyi en el camí de recuperació**.

Tenir un bon equip

Un bon equip és clau. Escull entre familiars, amigues i amics que vols que et faci costat, és important que siguin persones que et donin suport sense jutjar-te i a qui, en la mesura del possible, els puguis comunicar què necessites. Acompanyar aquests processos no és fàcil, de vegades ens fa pressuposar què necessita l'altra (per exemple, parlar del que ha passat o no parlar-ne, estar sola o acompanyada) i no sempre encertem.

Acompanyament terapèutic

També pot ser una font de recursos i de poder personal. Tria una terapeuta amb qui et sentis còmoda, compresa i escoltada, **que no et patologitzi** ni et faci sentir que hi ha un abisme entre ella i tu.

Cal que la terapeuta **et transmeti clarament el seu compromís amb tu i el teu procés**, i encara que sigui una professional de la teràpia no significa que sàpiga més sobre tu o la teva vida que tu mateixa.

És bàsic que **et sentis lliure per parlar** de tot i que puguis expressar qualsevol cosa que no entenguis, et faci mal o et molesti.

La teràpia et pot ajudar a trobar l'equilibri entre allò que tems —veure't desbordada per les emocions— i allò que mires d'evitar a tota costa: pensar o sentir sobre el que ha succeït.

L'objectiu del procés de recuperació és recobrar el poder sobre el nostre cos i la nostra vida i aconseguir viure amb llibertat, dignitat, alegria i benestar.

Grups de dones

Els grups de dones són **espais per trobar reconeixement mutu, sororitat i força col·lectiva**. A més, hi ha grups, associacions o entitats que lluiten específicament contra les violències masclistes i que ofereixen acompanyament o són, simplement, un punt de trobada amb altres supervivents.

Activitats físiques

Les activitats físiques són molt útils en el camí cap a la reapropiació del propi cos i la sanació de les violències.

Autodefensa feminista

Genera **espais de trobada amb altres dones**, per practicar tècniques físiques i desenvolupar habilitats per defensar-nos de les violències masclistes, tant les que ja hem viscut com les que volem prevenir. Des de l'autodefensa es construeix a través del joc, la diversió, la creativitat i les dinàmiques corporals un espai de cures i d'empoderament individual i col·lectiu.

Validar les necessitats i les decisions

Alhora que **valides les teves necessitats** és important **validar les decisions**: són teves i són les que et fan portar el timó de la teva vida.

Estar ben informades t'ajudarà a prendre decisions, per això també són molt útils les entitats especialitzades.

9.2 Cures i autocures durant el procés judicial

Afrontar el procés judicial pot resultar molt dolorós per a les persones que denuncien violències sexuals, perquè suposa estar en contacte amb informació punyent des d'un punt de vista emocional, ja sigui perquè cal explicar un cop i un altre el que ha succeït, ja sigui perquè accedim al relat de l'agressor, etc.

Durant el procés judicial potser has de fer front a la manca de sensibilitat i professionalitat d'alguns operadors jurídics i policials (vegeu al glossari de l'apartat 10 «violència institucional»), i a la conseqüent minimització de l'agressió o la interpretació errònia de les seves causes; als estereotips de gènere que pesen sobre les agressions, les persones agredides i els agressors; a la tergiversació o desqualificació del teu relat; a que no s'assoleixin les expectatives que tens amb el resultat del procés (arxius i absolucions); etc.

És fonamental aplicar al procés judicial totes les cures i autocures que tinguem a l'abast: tant per tal de minimitzar la revictimització (vegeu l'apartat 10, glossari) com per tal que, en la mesura del possible, el procés judicial sigui un espai que no destorbi el procés de sanació sinó que, fins i tot, en pugui formar part.

Sobre les teves necessitats

Determina què esperes del procediment judicial: serà més senzill enfocar-lo i saber què cal que demanis a les persones i professionals que et fan costat.

Escull els temps: per exemple, a l'hora de decidir quan s'interposa la denúncia. De vegades quan s'activa la maquinària judicial, és difícil marcar els temps, però això no significa que no puguis demanar un descans durant la declaració si ho necessites, o que si el dia que has d'assistir als jutjats et trobes malament no puguis demanar un ajornament.

Decideix quina informació vols tenir i quina no: entendre el procés judicial (els teus drets com a perjudicada pel delicte, les fases del procés, certa terminologia...) et pot resultar molt útil per prendre decisions i comprendre què passa. Ara bé, això no implica que calgui que t'exposis sempre a tota la informació que se'n deriva (per exemple, pots triar si llegir o no la declaració de l'agressor, que gairebé en la totalitat dels casos afirma que la violència no va tenir lloc o que es van mantenir relacions consentides; pots escollir no quedar-te a escoltar tot el judici i sortir després de declarar, etc.).

Acompanyament en el procés judicial

Els tràmits als jutjats solen deixar **ressaca emocional**: mira de planificar activitats que et calmin i et provin bé abans i després d'anar als jutjats.

9.3 Preguntes freqüents

1. Què és el més important del procés judicial?

Tu ets és el més important del procés judicial.

Per això és fonamental que et preguntis què necessites i sentir-te legitimada per guiar-te en funció dels teus límits i necessitats. La intenció no és posar l'accent en les penes de presó, sinó en el tracte i el rescabament o reparació que podem obtenir les dones mitjançant el procés penal, en la minimització de la victimització secundària i l'eliminació dels estereotips de gènere del sistema judicial.

2. Qui pot denunciar una agressió sexual?

En les agressions sexuals a persones adultes, **cal una denúncia de la persona agredida o d'una professional que la representi**. En el cas de les menors d'edat, són els progenitors o tutors que hauran de denunciar en nom seu. La Fiscalia també hauria de denunciar qualsevol cas d'agressió a menors o a dones «incapaces» de què s'assabentin.

3. Quina viabilitat té la denúncia i quines possibilitats de condemna hi ha?

És impossible de concretar. Cada cas és tot un món i **hi ha molts factors que alteren la viabilitat del procés** judicial per tal que prosperi fins arribar a la sentència que decidirà el cas. Alguns dels factors que més influeixen perquè una denúncia esdevingui una condemna són: la credibilitat de les declaracions; que la víctima i l'agressor tinguin advocades/ats diligents en aquests temes; l'existència de proves addicionals que corroborin el relat de la víctima (missatges de WhatsApp, testimonis de referència, etc.); que la víctima i l'agressor encaixin o no amb els estereotips socials vigents; que les circumstàncies de l'agressió s'ajustin a un cert patró; que es tracti d'un jutjat més o menys format pel que fa a les violències sexuals.

4. L'agressor em pot denunciar per haver-lo denunciat?

De vegades, l'agressor amenaça d'interposar una contradenúncia per injúries o per denúncia falsa. Això no t'hauria de fer enrere: tens dret a denunciar sempre que hagi succeït un fet amb aparença de delictes. Tot i que el denunciat sigui absolt o s'arxivi la causa per falta de proves, no significa en absolut que la denúncia fos falsa, només que no s'ha pogut demostrar la culpabilitat del denunciat.

5. Es pot retirar una denúncia un cop interposada?

Un cop interposada la denúncia, **el procés judicial continuarà independentment** de la voluntat de la denunciante. Quan es denuncien aquest tipus de delictes, no es pot retirar la denúncia, tot i que se li pot comunicar la jutgessa o jutge la voluntat de no tirar endavant perquè ho tingui en compte.

6. Quant dura el procés judicial?

La resposta a aquesta pregunta és incerta. **Dependrà de la complexitat** del cas, de la quantitat de tràmits que hagi de dur a terme el jutjat, del volum de feina que tingui i de la prioritat que es doni a l'expedient. Els casos que arriben a judici poden trigar anys a tancar-se. És important que en siguis conscient per poder administrar la nostra energia emocional i gestionar el desgast que suposa tanta demora. Els processos judicials són generalment una cursa de fons per a la dona que denuncia.

7. Quan puc anar acompanyada?

Segons l'Estatut de la Victima **pots anar acompanyada de la persona que designis** a tots els tràmits tant policials com judicials. A la pràctica hi ha jutjats que són reticents a deixar-te entrar acompanyada a les declaracions; en aquests casos pots demanar suport als serveis d'acompanyament a víctimes que hi ha a cada província.

8. Què és un procediment sumari?

Els procediments varien segons la gravetat de la pena associada al delicte. El procediment sumari és el que s'obre en casos en què el delicte té assignada una pena superior a nou anys de presó. Presenta algunes particularitats, entre d'altres, que el judici se celebrarà a l'Audiència Provincial, que és l'òrgan superior dels jutjats penals.

9. Si l'absolen, queda registrada la meva denúncia?

Les denúncies deixen antecedents policials, és a dir, que **queden registrades als fitxers policials.**

Ara bé, en principi **aquests antecedents no es tenen en compte a l'hora de valorar la reincidència, atès que no demostrin culpabilitat.** És a dir, pot ser que detinguin algú per uns fets, però això no significa als ulls del sistema penal que aquesta persona sigui culpable, de manera que la detenció no es podria fer servir en contra seva.

Els antecedents penals són els que compten a efectes de reincidència i els que fan que no pugui quedar en suspens una pena de presó inferior a dos anys. Aquests antecedents només es generen amb una sentència condemnatòria per part d'una jutgessa o jutge o d'un tribunal.

10. Com puc esbrinar si altres dones ja l'han denunciat?

En principi **no és possible accedir al registre de denúncies contra una persona.** Els atestats policials que la policia lliura als jutjats inclouen les detencions anteriors de la persona en qüestió (si n'hi hagués), tot i que no sempre. En diversos casos, han estat les denúncies aparegudes a la premsa les que han destapat la multireincidència d'algun agressor.

11. Tant al judici com a les declaracions, haig de respondre a tot el que em preguntin?

Com a víctima testimoni estàs obligada a respondre a totes les preguntes que et formulin tant la jutgessa o jutge como la fiscal i les advocades/ats personades a la causa. En principi aquestes preguntes no poden ser ofensives, ni referir-se a la nostra intimitat ni a elements que no siguin rellevants en relació amb els fets. Malauradament, però, en la pràctica aquesta mena de preguntes continuen sent molt freqüents, de manera que ens poden demanar per la roba que dúiem, la nostra vida sexual, etc. Les jutgesses i jutges no haurien de permetre que responguéssim preguntes capcioses (les que miren de confondre'ns), suggestives (les que ja porten la resposta implícita) o impertinents (les no relacionades amb el tema que s'enjudicia), però és important que la teva advocada/at n'estigui pendent i, en últim cas, pots demanar al tribunal si estàs obligada a respondre alguna pregunta que trobem ofensiva o poc rellevant.

12. El judici és públic?

La regla general és que els judicis són públics, però la jutgessa o jutge o el tribunal podran acordar, d'ofici o a instància de qualsevol de les parts, que tots o algun dels actes o les sessions se celebrin a porta tancada per preservar la teva intimitat.

Glossari

10

GLOSSARI:

Assetjament o *stalking*

Conformitat de l'encausat

Consentiment sexual

Cultura de la violació

Immobilitat tònica

Interseccionalitat o intersecció d'opressions

Prescripció

Ratificació

«Sextorsió»

Sobreseïment i arxiu

Victim blaming

Victimització secundària

Violència institucional

Vulnerabilitat química

Assetjament o *stalking*

L'*stalking*, conegut en psicologia com a síndrome de l'assetjament urgent, es refereix al conjunt de conductes que realitza una persona —denominada *stalker*— que empaita, observa i assetja de forma compulsiva algú altre. Per més que la persona assetjada s'hi negui, l'*stalker* no canvia la seva obsessió. El terme anglès *stalking* significa literalment assetjament i té com a premissa principal que la comunicació i el contacte entre víctima i *stalker* sigui reiterat i prolongat en el temps. Des del 2015 està recollit com a delictes al Codi Penal, a l'article 172.

Conformitat de l'encausat

És el reconeixement total o parcial dels fets per part del culpable davant del jutjat: les parts arriben a un acord sobre els delictes que aquests actes constitueixen, així com sobre la pena i la responsabilitat civil que corresponen.

Aquest «acord» es pot formalitzar en qualsevol moment del procediment, fins i tot el mateix dia del judici.

Implica que no se celebri el judici (tot i que de vegades declaren l'agressor i la denunciante), una rebaixa en la condemna de l'agressor i que la sentència no es pugui recórrer.

Només podràs participar de les condicions de l'acord si estàs personada amb una advocada/at. És fonamental que a l'hora de decidir si acceptes o no una conformitat i en quines condicions ho fas, et basi en observar si per tu val la pena, valorant-ne els pros i els contres per damunt de les pressions o consells de la resta.

Consentiment sexual

És la voluntat expressa, emmarcada en la llibertat sexual i en la dignitat personal, que dona pas a l'exercici de pràctiques sexuals i l'avalua. La prestació del consentiment sexual s'ha de fer des de la llibertat, ha d'estar vigent durant tota la pràctica sexual i està acotada a una o diverses persones, a unes determinades pràctiques sexuals i a unes certes mesures de precaució, tant per prevenir un embaràs no desitjat com infeccions de transmissió sexual. No hi ha consentiment si l'agressor crea unes condicions o s'aprofita d'un context que, directament o indirectament, imposen una pràctica sexual sense comptar amb el consentiment de la dona.

Cultura de la violació

És un entorn en què la violència sexual està normalitzada i el temor de les dones a patir algun tipus de violència sexual és constant. La cultura de la violació minimitza la gravetat de les violències sexuals i les considera intrínseques a les relacions entre els sexes.

Immobilitat tònica

Hi ha diversos estudis que demostren que un dels nostres mecanismes de defensa davant de situacions de risc greu és la paràlisi involuntària. La immobilitat tònica és un estat involuntari i temporal d'inhibició motora com a resposta a situacions que generen una por intensa. També incideix en les implicacions emocionals com ara l'estrès posttraumàtic (TEPT) o la depressió aguda que pateix la víctima després de l'atac. Explica la paràlisi i la «congelació» de moltes dones en situacions de violència sexual.

Interseccionalitat o intersecció d'opressions

És la concurrència de la violència masclista amb altres eixos de discriminació com l'origen, el color de la pell, el fenotip, l'ètnia, la religió, la situació administrativa, l'edat, la classe social, la precarietat econòmica, la diversitat funcional o psíquica, les addiccions, l'estat serològic, la privació de llibertat o la diversitat sexual i de gènere; que provoca que la violència impacti de forma agreujada i diferenciada. A l'hora d'abordar la violència masclista, cal tenir en compte la interacció d'aquestes discriminacions.

Prescripció

Hi ha un temps màxim per interposar la denúncia des que succeeixen els fets. Un cop transcorregut, el delicte haurà prescrit i ja no es podrà perseguir penalment.

Aquest lapse de temps dependrà del delicte i de la pena màxima que s'hi associï:

Pena màxima assenyalada	Prescripció del delicte
Presó ≥ 15 anys	20 anys
Presó 10-15 anys / Inhabilitació ≥ 10 anys	15 anys
Presó 5-10 anys / Inhabilitació 5-10 anys	10 anys
Resta de delictes	5 anys

- Si les agressions s'han anat repetint durant un temps (delicte continuat) es comptarà des del darrer fet delictiu.
- En delictes sexuals comesos contra menors, es comptarà a partir del moment en què la supervivent compleixi els 18 anys o bé els 35 si les agressions són posteriors al 25 de juny del 2021, la data d'entrada en vigor de la Llei de protecció a la infància (Llei Rhodes).

Ratificació

És la confirmació, en el procés judicial, d'una declaració prèvia. És a dir, quan et demanen si et ratifiques en la denúncia vol dir si confirmes tot el que hi vas dir.

La ratificació és un tràmit diferent a la declaració judicial, la qual consisteix a tornar a relatar els fets continguts en la denúncia. Ara bé, de vegades es confonen, perquè es duen a terme en un mateix acte (es confirma la denúncia i es declara de nou davant de la jutgessa o jutge).

«Sextorsió» o *sexpredding*

És el xantatge que pateix una persona mitjançant fotografies o vídeos de si mateixa despullada o captada en relacions íntimes, que en general s'han compartit prèviament de forma voluntària a través de *sexting* (enviament de continguts eròtics o pornogràfics mitjançant dispositius mòbils) o *sexcasting* (intercanvi de missatges sexuals instantanis).

Submissió química

Es produeix quan l'agressor fa que la víctima consumeixi una substància, algunes de les quals es coneixen com a drogues de la violació, capaç d'anul·lar-li la voluntat sense que se n'adoni (per exemple, diluint la droga en una beguda). En funció de la substància, pot trigar entre sis hores i cinc dies a desaparèixer, de manera que si sospites que t'han fet consumir estupefaents d'alguna mena, és important t'adreçar al centre mèdic com abans millor.

Sobreseïment i arxiu

Són resolucions que pot dictar una jutgessa o jutge i que suposen finalització del procés judicial (de forma definitiva o provisional), abans que arribi a judici.

Pot tenir diverses causes:

- que la jutgessa o jutge consideri que no hi ha indicis o proves suficients que indiquin que s'ha comès un delictes;
- que els fets es puguin demostrar, però no constitueixin cap delictes;
- no s'hagi pogut determinar qui és l'autor dels fets;
- que l'autor estigui exempt de responsabilitat criminal (per exemple, els menors de catorze anys);
- que els fets hagin prescrit (vegeu l'entrada «prescripció»).

És una decisió judicial que el jutjat està obligat a comunicar-te i es pot recórrer, si no disposes d'advocada/at en pots buscar en aquest moment per recórrer el sobreseïment.

Victim blaming

És culpar la víctima de la comissió del delictes, responsabilitzant-la de forma més o menys directa per haver-se posat en una situació de risc o, fins i tot, per provocar-lo (per haver ingerit alcohol, per portar determinada roba, per no haver estat «prou» explícita amb l'agressor, per no haver-se'n anat abans a casa, etc.).

També pot ser una reacció col·lectiva de la comunitat o l'entorn proper de la supervivent, el qual la rebutja pel fet d'haver denunciat la violència i haver trencat el silenci.

Victimització secundària o revictimització

Són tots els processos que fereixen les víctimes o supervivents dels delictes, a causa de la resposta de l'entorn social i, en específic, del propi procés penal.

Factors com la manca d'informació i de suport, les pressions i judicis a què es troba sotmesa la dona, l'etiquetatge, l'absència d'oportunitats per expressar la seva opinió i ser escoltada, la necessitat de reviure el delictes a través del judici oral, i un llarg etcètera poden provocar efectes tan dolorosos com aquells que es deriven directament del delictes.

Violència institucional

És l'actuar negligent o deficitari dels funcionariats de l'estat en el compliment de les seves funcions, cosa que desemboca en la revictimització. També és l'incompliment de les seves obligacions o la manca de diligència i de coordinació entre els organismes intervinents.

Llista de recursos

11

On puc anar per ser atesa d'urgència en cas de patir una agressió sexual?

Hi ha diversos serveis on et pots adreçar per rebre atenció urgent, oberts les vint-i-quatre hores cada dia de l'any.

Àmbit de la salut

Centres hospitalaris

• Hospital Universitari Joan XXIII

 c/ Dr. Mallafré i Guasch, 4
Tarragona

 977 295 800

 977 295 811

• Hospital de Sant Pau i Santa Tecla

 c/ Rambla Vella, 14
Tarragona

 977 259 900

 977 259 914

• Centres sanitaris d'assistència primària (CAP)

 Ubicats als diferents barris de Tarragona

Àmbit de seguretat i control ciutadà

Cossos policials

Guàrdia Urbana de Tarragona (24 h)

• Comissaria (24 h)

 c/ A. Pont i Gol, 8
Tarragona

 977 240 345

 092

• Unitat d'Atenció a la Víctima de la Guàrdia Urbana

 c/ A. Pont i Gol, 8
Tarragona

 977 240 345

Polícia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra

• Grup d'Atenció a la Víctima

 Plaça Mossos d'Esquadra, 1
Camp Clar, Tarragona

 977 635 300
Extensió: 68140

 Directe: 977 547 417

• Oficines de denúncies de l'ABP Tarragonès (24 h)

 c/ Doctor Mallafré, 7
Tarragona

 112

Llegenda

 Adreça

 Telèfon general

 Telèfon d'urgències

 Correu electrònic

 Horari

 WhatsApp

Jutjats

• Jutjat de Guàrdia

📍 Palau de Justícia
Av. Lluís Companys, 10
Tarragona

☎ 977 920 000

• Jutjat de Violència sobre les Dones

📍 Palau de Justícia
Av. Lluís Companys, 10
Tarragona

☎ 977 920 310

Quins serveis em poden atendre per donar-me suport psicològic, orientació i assessorament legal després d'haver estat víctima d'una agressió sexual?

• Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte

Les oficines d'atenció a la víctima del delicte són un servei gratuït que ofereix atenció, suport i orientació a les víctimes i persones perjudicades per un delicte o falta, i actuen com a punt de coordinació de les ordres de protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere que adopten els òrgans judicials a Catalunya.

📍 Palau de Justícia
c/ Lluís Companys, 10.
Tarragona

☎ 977 920 108

✉ victimatarragona.dj@gencat.cat

• Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE)

Els SIE són un servei públic especialitzat que ofereix atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació tant a les dones que han patit o pateixen situacions de violència masclista, com a les seves filles i fills a càrrec. A més, els SIE incideixen en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària.

📍 c/ Cristòfol Colom, 28, 1r
Tarragona

☎ 977 920 406

✉ sieta.tsf@gencat.cat

🕒 Dilluns - divendres
9 h - 19.30 h

• Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)

El Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) ofereix un servei presencial i gratuït que atén i assessora en l'àmbit social, psicològic i jurídic sobre qüestions de l'àmbit laboral, social, personal, familiar i recursos públics, entre altres. Para especial atenció a possibles situacions de violència masclista.

📍 Plaça de la Font, 1
Tarragona

☎ 977 296 279

✉ siad@tarragona.cat

🕒 Dilluns - divendres
9 h - 14 h*

* Atenció presencial mitjançant cita prèvia de dilluns a dimecres (a la plaça Imperial Tarraco).

• SAI

El Servei d'Atenció Integral a les Diversitats sexuals i de Gèneres de Tarragona és un espai de suport social, informació i atenció psicològica i jurídica a qualsevol persona del col·lectiu LGTBIQ+.

📍 Plaça Imperial Tarraco, 1
Tarragona

☎ 977 296 144 / 617 445 948

✉ sai@tarragona.cat

🕒 Dilluns i dimecres
9 h - 14 h

• Punt Lila i Arc Iris

És un espai de referència amb la finalitat d'informar, assessorar i acompanyar en relació amb les violències masclistes i LGTBIQ+fòbiques. Actuen a les festes locals i activitats de la ciutat.

☎ 664 223 259

✉ puntlilaiarciris@tarragona.cat

Escaneja el codi QR per accedir
als recursos digitals del web de
l'Ajuntament de Tarragona.

• Telèfon d'atenció contra les violències masclistes 24 h/365 dies:

Atenen demandes relacionades amb qualsevol situació de violència contra les dones: peticions d'informació per part de dones que viuen situacions de violència, informació sobre els recursos existents en matèria d'assistència a la violència, sol·licituds d'assessorament sobre actuacions que es poden realitzar davant una situació de violència.

☎ Línia d'atenció contra la violència masclista
900 900 120

• #016 Para Todas Atenció a totes les formes de violència contra les dones

Servei estatal d'atenció a les dones que pateixen violència, coordinat pel Ministeri d'Igualtat.

☎ 016

✉ 016-online@igualdad.gob.es

🗣 600 000 016

Epíleg

Claus feministes per posar fi a la violència sexual

Les violències sexuals no són fets aïllats sinó que formen part dels fonaments sobre els quals s'ha construït part de la societat en què vivim.

No es tracta d'una problemàtica individual, per això l'eradicació de les violències sexuals és una qüestió **col·lectiva i comunitària**.

Però...

Com hi posem fi?

Trencant el silenci respecte a les violències.

Posant fi a la impunitat dels agressors i a la culpabilitat de les agredides.

Assenyalant les violències institucionals presents en els processos de denúncia.

Exigint la diligència que pertoca als agents estatals i institucionals.

Acompanyant des d'una mirada feminista i interseccional les supervivents.

Qüestionant els estereotips i els rols tradicionals de gènere.

Confrontant les relacions de dominació i abús.

Generant una cultura sana del consentiment sexual.

Respectant les decisions de les dones.

Dedicant energia i mitjans a la prevenció.

**AVANCEM
JUNTES
EN LA LLUITA
CONTRA LES
VIOLÈNCIES
SEXUALS**

Aquesta guia és una petita caixa d'eines amb informació general que t'ajudarà a comprendre la complexitat del procés judicial.

Si ets supervivent de violència sexual, aquesta guia és per a tu, per tal que et serveixi de suport i et doni seguretat.

Hi trobaràs informació útil per a:

- Entendre millor el procés judicial.
- Tenir més agència en el teu procés, que, al capdavant, és només teu.
- Estar més ben preparada si interposes una denúncia.
- Comprendre millor en quina fase es troba el procés judicial.
- Conèixer alguns dels tecnicismes que pots trobar al llarg del procés.
- Escollir les persones i professionals que vols que et facin costat.
- Saber quins drets tens reconeguts per tal de poder exigir-los amb més facilitat.
- Parar atenció a les cures i autocures per tal de reduir els danys causats arran del procés judicial.